

ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
w GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

z dnia 2015 r.

w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000
Dębowe Aleje w Gryżynie i Zawiszach PLH080035

Na podstawie art. 28 ust. 5 i 8 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.2015.1651 j.t) zarządza się, co następuje:

§ 1.1. Ustanawia się plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dębowe Aleje w Gryżynie i Zawiszach PLH080035, zwanego dalej: „obszarem”.

2. Plan zadań ochronnych obejmuje cały obszar.

§ 2. Opis granic obszaru określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 3. Mapę obszaru stanowi załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 4. Identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków zwierząt i ich siedlisk, będących przedmiotem ochrony obszaru, określa załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 5. Cele działań ochronnych, określa załącznik nr 4 do zarządzenia.

§ 6. Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, określa załącznik nr 5 do zarządzenia.

§ 7. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni.

Opis granic obszaru

Granice obszaru opisano w postaci wykazu współrzędnych punktów jej załamania w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992

NR	X	Y
1	247302,68	480694,52
2	247244,63	480598,76
3	247234,04	480613,69
4	247310,43	480745,70
5	247348,82	480870,47
6	247430,39	481169,18
7	247480,10	481351,20
8	247541,96	481532,67
9	247581,55	481676,63
10	247675,12	481981,34
11	247759,97	482257,64
12	247834,01	482331,53
13	247907,63	482423,84
14	247975,14	482508,49
15	248011,95	482554,64
16	248022,19	482567,48
17	248040,76	482590,77
18	248169,04	482672,22
19	248260,41	482729,36
20	248406,34	482816,24
21	248737,81	483017,41
22	248745,79	483004,26
23	248665,63	482955,61
24	248553,12	482887,32
25	248475,38	482840,14
26	248409,07	482799,90
27	248263,87	482717,05
28	248170,61	482658,52
29	248059,76	482587,90
30	248049,53	482581,69
31	247961,53	482470,43
32	247840,81	482317,81
33	247773,49	482246,47
34	247748,30	482143,30
35	247670,32	481882,97
36	247560,20	481515,32
37	247454,51	481162,49

38	247333,21	480744,88
39	247302,68	480694,52
40	245104,74	488511,98
41	245136,25	488519,82
42	245229,39	488211,78
43	245409,66	488432,54
44	245417,31	488387,52
45	245250,18	488175,77
46	245398,64	487731,42
47	245479,00	487557,09
48	245480,87	487541,39
49	245662,99	487515,18
50	245824,20	487494,61
51	245899,71	487481,78
52	245965,10	487511,60
53	245965,21	487511,93
54	246023,37	487551,93
55	246030,22	487574,56
56	246055,81	487603,44
57	246102,87	487720,52
58	246130,35	487788,89
59	246147,41	487923,40
60	246181,48	487912,26
61	246153,37	487767,58
62	246098,02	487609,51
63	246025,55	487447,43
64	245983,20	487357,49
65	245927,99	487311,20
66	245877,16	487203,28
67	245832,90	487002,91
68	245853,03	486897,92
69	245831,00	486892,47
70	245819,90	486918,83
71	245799,46	486974,44
72	245785,69	487011,17
73	245748,96	487038,72
74	245536,23	487325,19
75	245473,35	487451,81

76	245439,43	487542,61
77	245357,94	487717,08
78	245274,15	487939,75
79	245211,02	488148,65
80	245010,16	487919,09
81	245017,55	487898,56
82	245056,18	487822,75
83	245130,75	487585,55
84	245271,77	487173,00
85	245409,69	486772,89
86	245497,50	486645,56
87	245513,81	486595,60
88	245510,03	486522,10
89	245490,89	486516,94
90	245480,00	486566,73
91	245473,71	486560,75
92	245450,33	486538,51
93	245450,33	486555,62
94	245477,70	486583,56
95	245478,90	486584,19
96	245479,15	486596,65
97	245462,30	486594,40
98	245450,95	486595,59
99	245422,95	486588,12
100	245420,67	486596,68
101	245445,19	486618,35
102	245466,87	486614,36
103	245479,74	486625,25
104	245429,48	486674,15
105	245372,14	486752,19
106	245323,52	486901,00
107	245145,58	487445,70
108	245009,74	487838,26
109	244983,94	487896,67

110	244856,79	488054,10
111	244801,03	488216,64
112	244819,37	488232,01
113	244868,98	488095,85
114	244989,11	487953,11
115	244996,38	487937,45
116	245205,28	488185,38
117	245104,74	488511,98
118	245559,19	487369,29
119	245784,05	487053,56
120	245808,59	487076,06
121	245827,52	487115,21
122	245859,15	487248,39
123	245875,64	487317,83
124	245900,08	487355,62
125	245910,52	487372,24
126	245896,56	487416,29
127	245894,62	487419,94
128	245888,11	487421,03
129	245812,47	487463,41
130	245496,83	487511,62
131	245559,19	487369,29
132	245104,74	488511,98
133	244734,41	488419,84
134	244720,82	488440,41
135	245096,80	488537,96
136	245049,03	488705,01
137	245078,74	488699,72
138	245123,52	488564,30
139	245128,37	488546,15
140	245356,89	488605,44
141	245364,06	488585,01
142	245104,74	488511,98

Załącznik nr 2
do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
z dnia2015 r.

Mapa obszaru

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru

L.p.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia
		Istniejące	Potencjalne	
1	1083Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	K02. Ewolucja biotyczna, sukcesja		Pogorszenie warunków świetlnych i termicznych pni dębów - stanowisk występowania gatunku, przez obsiewającą się spontanicznie w lukach między starymi dębami, czeremchą amerykańską i dęby.
			G05.06. Chirurgia drzewna, ścinanie na potrzeby bezpieczeństwa, usuwanie drzew przydrożnych	Ubytek miejsc rozrodczych przez usuwanie całości drewna (szczególnie pni i nabiegów korzeniowych) z powalonych bądź wycinanych drzew.
			K03.04. Międzygatunkowe interakcje wśród zwierząt. Drapieżnictwo	Ubytek populacji gatunku przez wyjadanie larw i osobników dorosłych przez zwierzęta np. dziki.

Kody zagrożeń podano zgodnie z *Instrukcją wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000 wersja 2012.1* opracowaną przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska

Załącznik nr 4
do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
z dnia201 r.

Cele działań ochronnych

l.p.	Przedmiot ochrony obszaru	Cele działań ochronnych
1.	Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	Utrzymanie właściwego stanu ochrony

Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania

Przedmiot ochorny	Działania ochronne		
	Opis zadania ochronnego	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
<i>Działania związane z ochroną czynną</i>			
1083 Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	A1 Wycięcie krzewów oraz drzew w lukach pomiędzy dębami Działanie wykonać jeden raz, w okresie pierwszych 5 lat obowiązywania planu zadań ochronnych, przez wycięcie krzewów czeremchy amerykańskiej oraz przecięcie (zmniejszenie zwarcia) obsiewających się spontanicznie dębów.	Aleja w Zawiszu	Sprawujący nadzór nad obszarem
<i>Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotu ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych</i>			
1083 Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	C1 Określenie stanu gatunku w oparciu o wskazane założenia metodyczne Państwowego Monitoringu Środowiska Działanie wykonać w 6 roku obowiązywania planu zadań	Cały obszar Natura 2000	Sprawujący nadzór nad obszarem

		ochronnych.		
	C2	Określenie stanu wskaźnika: termika i warunki świetlne Działanie wykonać w 6 roku obowiązywania planu zadań ochronnych.	Aleja w Zawiszu	Sprawujący nadzór nad obszarem

UZASADNIENIE

Obszar Natura 2000 Dębowe Aleje w Gryżynie i Zawiszach PLH080035 został zaakceptowany decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 rok w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny - nr aktu normatywnego K (2010) 9669 (2011/64/UE).

Na podstawie art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2013 r. poz 1235 t.j. ze zm.), dalej zwanej ooś, do zadań regionalnego dyrektora ochrony środowiska, należy w szczególności, ochrona i zarządzanie obszarami Natura 2000 na zasadach i w zakresie określonych ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.2015.1651 j.t), dalej zwaną ustawą o ochronie przyrody. Obowiązek sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z art. 28 ust. 1 i ust. 5 cytowanej ustawy regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 na okres 10 lat, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000. Zakres treści planu zadań ochronnych określa art. 28 ust. 10 ww. ustawy o ochronie przyrody a szczegółowy tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych oraz zakres prac koniecznych do wykonania na potrzeby przygotowania projektu planu, określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 z 2010 r. ze zm.). Wyjściowym źródłem informacji o obszarze Natura 2000 był Standardowego Formularza Danych.

Na tej podstawie przygotowano dokumentację naukową dla obszaru Natura 2000 Bory Dębowe Aleje w Gryżynie i Zawiszach PLH080035, zwanego dalej obszarem, w której między innymi: oceniono stan ochrony przedmiotów ochrony, analizowano dokumenty planistyczne i planowane zamierzenia, wskazano na istniejące i potencjalne zagrożenia dla przedmiotów ochrony oraz sformułowano cele działań ochronnych, działania ochronne oraz zakres monitoringu, analizowano potrzebę uzupełnienia wiedzy o przedmiotach ochrony. Przedmiotem ochrony obszaru, wg Standardowego Formularza Danych potencjalnymi są gatunki owadów: jelonek rogacz *Lucanus cervus*, kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo* i pachnica dębowa *Osmoderma eremita*.

Zweryfikowane dane potwierdziły na 29,71 ha powierzchni obszaru występowanie jedynie jelonka rogowca. W obszarze utrzymuje się silna populacja tego gatunku, w zdecydowanej większości w południowo-wschodniej części obszaru, obejmującej aleję drzew koło Zawiszy (15 obserwacji w 2015 r. i 49 z lat 2011-2014). Stan ochrony jelonka został oceniony na właściwy (FV). Występowanie kozioroga dębosza i pachnicy dębowej nie zostało potwierdzone podczas badań w 2015 roku. Zebrana wiedza o archiwalnym występowaniu tych gatunków informuje o stwierdzeniu wyłącznie jednego osobnika pachnicy dębowej oraz obecność wyłącznie na jednym drzewie, nieczynnych żerowisk kozioroga dębosza.

W przypadku pachnicy przejrano pod kątem występowania wszystkich stadiów rozwojowych pachnicy, wszystkie dostępne próchnowiska w 330 drzewach w alejach koło Gryżyny. Skontrolowano w 2015 r także wszystkie drzewa, nie stwierdzając żerowisk kozioroga. Nie natrafiono również na szczątki tego gatunku w trakcie obserwacji prowadzonych od ponad 30 lat przez pracowników Gryżyńskiego Parku Krajobrazowego. Trzeba zatem uznać, że gatunki te nie mogą stanowić przedmiotów ochrony obszaru (zmiana ich kategorii w obszarze na D) i nie było podstaw naukowych do ich zakwalifikowania, podczas powoływania tego obszaru Natura 2000.

W oparciu o ocenę stanu zachowania jelonka rogacza w obszarze i zidentyfikowane zagrożenia - udokumentowane wiedzą o przedmiocie ochrony, specyfice miejsca i jego relacji przestrzennych oraz uwzględniając potrzebę, racjonalność, możliwość wykonania i oczekiwany efekt wskazano cel działań ochronnych oraz działania zmierzające do jego realizacji. Określono także monitoring stanu przedmiotu ochrony i monitoring realizacji celów działań ochronnych.

Celem działań ochronnych, w ciągu okresu obowiązywania planu przyjęto utrzymanie właściwego stanu ochrony jelonka rogacza.

Weryfikacja skuteczności osiągnięcia celu działań będzie dokonana przez ocenę stanu parametru specyficzna struktura i funkcja w zakresie wskaźnika: *termika i warunki świetlne*, po wykonaniu zabiegów ochronnych. Powyższy cel działań ochronnych został sformułowany przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań społeczno-gospodarczych oraz panujących ograniczeń, dążąc do uzyskania najlepszego stanu ochrony, dla tego obszaru Natura 2000.

Zidentyfikowane zagrożenie istniejące to sukcesja, obejmująca spontaniczne obsiewanie się krzewów i drzew w lukach między dębami w alejach, zmniejszając w ten sposób wielkość naświetlenia i termiki pni dębów.

Zidentyfikowanym zagrożeniem potencjalnym jest usuwanie drzew przydrożnych bez pozostawienia pni i nabiegów korzeniowych (w niektórych wypadkach także grubych konarów), zmniejszając w ten sposób liczbę potencjalnych obszarów rozrodu jelonka. Potencjalnym zagrożeniem może być również znaczny ubytek populacji gatunku będących skutkiem wyjadania larw i osobników dorosłych przez zwierzęta np. dziki, żerujące w sąsiedztwie pni drzew. Opis potencjalnych zagrożeń wskazuje, w przypadku ich pojawienia się na zastosowanie skutecznych uwarunkowań minimalizujących ich oddziaływanie na przedmiot ochrony bądź kierunkuje prowadzenie przez jednostki naukowe badań np. obserwacji obecności dorosłych jelonków na drzewach, w pobliżu których znajdują się ślady intensywnego żerowania dzików.

W trakcie przygotowania planu zadań ochronnych Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim gromadził wiedzę i rozpatrywał także inne zagrożenia, jednak nie pozyskał wiarygodnego, wyczerpującego materiału dowodowego, w postaci udokumentowanego czynnika lub skutku, by uznać ich ważność, a jednocześnie nie zatracić zagrożeń, które uznał za najistotniejsze.

Planowane działania ochronne wynikają z celu utrzymania właściwego stanu gatunku i dotyczą wycięcia krzewów oraz młodych drzew w lukach pomiędzy starymi dębami. Działania ochrony czynnej w zakresie wycięcia krzewów czeremchy amerykańskiej będą zmierzały do utrzymania korzystnych obecnie warunków termicznych siedliska jelonka rogacza, przez zwiększenie nasłonecznienia pni dębowych. Wycięcie części spontanicznie

obsiewających się młodych dębów, oprócz powyższego, poprawi ich warunki wzrostu. Kształtując zróżnicowaną wiekowo strukturę dębów tworzących obecne aleje drzew w obszarze prowadzi się do powstania w przyszłości dobrych siedlisk żerowych i rozrodczych jelonka. Obszarem działania objęto aleję przydrożnych drzew na południowy – zachód od miejscowości Zawisze.

Założono sprawdzenie stanu ochrony siedliska w oparciu wskazania metodyczne zaproponowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w 6 roku obowiązywania pzo na całości obszaru. Planowany zabieg pn. *wycięcie krzewów oraz drzew w lukach pomiędzy dębami* realizowany będzie w okresie 5 lat od wprowadzenia pzo, na ocenionym w 2015 roku stanowisku jelonka – nr 2 (Zawisze). Ocena obejmie zatem skutek ogółu procesów wpływających na obszar (5 lat to najkrótszy okres wskazywany w literaturze, jako zalecenie dla powtórzenia monitoringu stanu populacji), a w szczególności wskaźnika siedliska, którego utrzymanie zakładano w wyniku realizacji działań ochronnych.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim gromadził wiedzę i rozpatrywał także inne działania ochronne, jednak, nie pozyskał wiarygodnego, wyczerpującego materiału dowodowego, w postaci udokumentowanego czynnika lub skutku, by uznać ich potrzebę wprowadzenia w okresie 10 lat obowiązywania przedmiotowego dokumentu, przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań społeczno-gospodarczych oraz ograniczeń.

Podstawowym środkiem realizacji przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim obowiązku wynikającego z przepisu art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody było zorganizowanie i przeprowadzenie z udziałem wykonawcy projektu planu dwóch spotkań, na które każdorazowo zapraszano zainteresowane osoby i podmioty prowadzące działalność w obrębie siedlisk gatunku, przedmiotu ochrony obszaru. Spotkania dyskusyjno-warsztatowe odbyły się w dniu 28 lipca i 9 września 2015 r. w siedzibie Urzędu Gminy w Bytnicy. Zebrane informacje i uwagi oraz analiza dostępnego materiału dowodowego posłużyły do przedstawienia końcowej wersji dokumentu i poddania go procedurze konsultacji społecznej.

Zgodnie z art. 39 ustawy ooś, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, obwieszczeniem z dnia 02.02.2015 r. r. znak: WPN-II.6320.1.1.2015.GK. podał do publicznej wiadomości informacje o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dębowe Aleje w Gryżynie i Zawiszach PLH080035. Zawiadomił o możliwości zapoznania się z ww. projektem planu oraz sposobie i miejscu wnoszenia uwag i wniosków. Obwieszczenie zostało opublikowane w prasie lokalnej, zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy Bytnica i Urzędu Gminy Skąpe i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

Zapisy przedmiotowego planu zadań ochronnych nie przesądzają o realizacji/braku realizacji inwestycji nawet w odniesieniu do działań wskazanych jako zagrożenie. Stanowią jednak materiał dokumentacyjny do właściwej oceny zamierzenia pod kątem zgodności realizacji działań z przepisami ochrony przyrody, szczególnie w odniesieniu do działań, których skutki mogą znacząco negatywnie oddziaływać na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Dębowe Aleje w Gryżynie i Zawiszach PLH080035.

Analiza nie wskazała potrzeby zmian dokumentów planistycznych, niezbędnych do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony jelonka rogacza w tej ostoi Natura 2000. Nie przewiduje się uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i utrzymania bądź modyfikacji metod gospodarowania. Nie znaleziono przesłanek do konieczności sporządzenia planu ochrony dla części lub całości ww. obszaru Natura 2000. Wskazano natomiast potrzebę aktualizację danych SDF. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim rozpatrywał także zmianę granicy obszaru (powiększenie o aleję drzew - działkę nr 323) jednak nie uznał potrzeby jej wprowadzenia w okresie 10 lat obowiązywania przedmiotowego dokumentu, z uwagi na brak uzasadnionych naturalnych zmian stwierdzonych w wyniku monitoringu i nadzoru.

Projekt planu zadań ochronnych zgodnie z dyspozycją przepisu art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody, na posiedzeniu w dniu uzyskał pozytywną opinię Regionalnej Rady Ochrony Przyrody, działającej przy Regionalnym Dyrektorze Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

W myśl przepisu art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, (Dz. U. Nr 31, poz. 206), projekt planu zadań ochronnych, wymaga uzgodnienia z właściwym miejscowo wojewodą.

Zarządzenie nie zawiera norm technicznych i nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz.U.2002 nr 239 poz. 2039 ze zm.).